

MAA- JA VESIRAKENNUS- ALAN NÄKYMÄT 1/2008

Tekijä Toimeksianto	VTT Maarakennusalan neuvottelukunta MANK ry Liikenne- ja viestintäministeriö
Lisätietoja	Eero Nippala, puh. 040 546 0174 Terttu Vainio, puh. 040 508 0983 Mikko Vihermäki MANK ry, puh. 040 740 0119 etunimi.sukunimi@ruukki.com
ISSN	1237 - 0231
Kannen valokuva	©Tiehallinto VT Tampereen läntinen kehä, Malminmäen ylikulkusilta Raportin graafeja lainattaessa lähde mainittava; VTT, MVR-suhdanteet kevät 2008
Kopiointi	VTT

ALKUSANAT

Tämä 24. infra-alan suhdanteita ja tulevaisuuden näkymiä käsittelevä raportti on laadittu VTT:n ja Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) yhteistyönä huhtikuussa 2008. Raportin ovat laatineet Terttu Vainio (VTT), Eero Nippala (TAMK), Harri Nuutila (VTT) ja Pekka Tienhaara (VTT).

Raportissa on käsitelty maa- ja vesirakentamisen tilannetta keväällä 2008 ja näkymiä vuodelle 2009. Raportti perustuu kyselyihin sekä tutkijoiden näkemyksiin alan tilanteesta. Infra-alan liiketoimintaympäristön kehitykseen liittyvä kysely on suunnattu rakennuttajille, suunnittelijoille ja urakoitsijoille. Urakoitsijoiden kyselyn on tehnyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK. Kaikille vastaajille suuret kiitokset.

Raportin ovat rahoittaneet Maarakennusalan neuvottelukunta MANK ja liikenne- ja viestintäministeriö. Maa- ja vesirakennusalan suhdanteiden seurannan järjestäminen ja niistä tiedottaminen on yksi MANK:n keskeinen tehtävä. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa ylipäätänsä viranomaisena mm. infra-alan toimintaedellytysten ja toiminnan kehittämisestä.

Infra-alan ennakointi edellyttää nykyistä parempaa tietopohjaa toteutuneista muutoksista eli tilastoinnin kehittämistä. Tietoa tarvitaan laajalti niin määrästä kuin hinnoista ja kustannuskehityksestä, jotta päätöksentekopohja olisi luotettavampi. Kehittämisen tulee tapahtua alan yhteistyönä.

HUHTIKUUSSA 2008

Pekka Pajakkala
VTT

Eero Nippala
TAMK

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

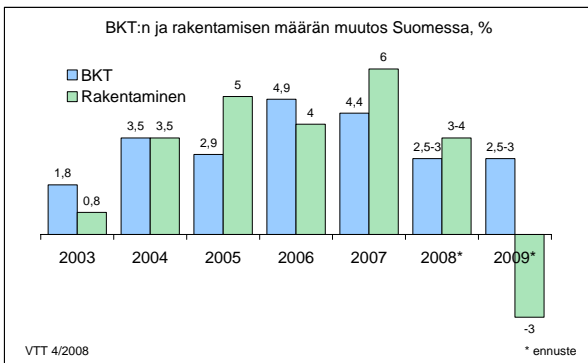
ALKUSANAT	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 2008-2009	5
– Talousnäkymät luovat varjoja	5
– Infrainvestointeja runsaasti käynnistymässä	5
– Talonrakentamisen käänne vuonna 2009	7
– Asuntorakentaminen antautuu korkean hintatason edessä	7
– Toimitilarakentaminen taittuu	7
– Maarakennuskustannukset kasvussa	7
MAA- JA VESIRAKENNUSALAN SUHDANNETILANNE JA NÄKYMÄT 2008–2009	8
– Rakennuttajat	8
– Suunnittelijat	10
– Urakointi; Infra ry:n jäsenet	12
YHTEENVETO	14

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

Talousnäkymät luovat varjoja

Kansainvälisen vertailun mukaan lisääntyneistä maailmantaloutta horjuttavista uutisista huolimatta Suomen talouskehityksen ennakoidaan jatkuvan varsin hyvänä mukaan vuosina 2008 ja 2009. Talouskasvun ennakoidaan hidastuvan noin 2,5 prosenttiin edellisvuosien korkeista lukemista.

Öljyn ja raaka-aineiden jatkuvat hintojen nousut tuovat edelleen uhkia kansainvälisiltä markkinoilta. Uhkana Suomen positiiviselle talouskehitykselle voidaan mainita myös USA:n rahoitusmarkkinaongelmien välilliset vaikutukset. Pilviä kerää myös monien tuotteiden hinnan korotusten vaikutus kulutukseen.

Rakentamisen kannalta myönteisiä seikkoja vuonna 2008 ovat rakentajien luottamus tulevaisuuteen, kuluttajien asunnonostoaikeiden säilyminen korkeana, vilkas toimitilarakentaminen, investointien säilyminen korkealla tasolla, infrainvestointien pitkäjänteisen hankeohjelman toteutus ja hyvä työllisyystilanne.

Rakentamisen kannalta negatiivisia seikkoja vuonna 2008 ovat alan kustannusten nousu yleistä inflaation nopeammin, pelko talouden taantumasta, joka näkyy teollisuuden ja kuluttajien luottamuksen heikentymisenä ja teollisuuden yt-neuvotteluina. Uhkia myönteiselle kehitykselle luovat myös öljyn, raaka-aineiden ja rakennustarvikkeiden jatkuva hintojen nou-

su, resurssien saatavuus ja pitkät toimitusajat. Huolimatta hyvästä suhdannetilanteesta, isolla osalla kunnista talous on huonossa kunnossa. Lähivuosien kuntaliitokset vähentävät kuntien lukumäärää viidenneksellä ja vaikuttavat myös infran rakennuttamiseen ja rakentamiseen kunnissa.

Vuoden 2008 keväällä rakentamista kokonaisuutena tarkasteltaessa suhdannetilanne on Suomessa edelleen hyvä. Vilkastunut toimitilarakentaminen on korvannut hiipunutta asuntorakentamista. Infrarakentamisen suhdannetilanne on hyvä huolimatta joidenkin hankkeiden lykkääntymisestä.

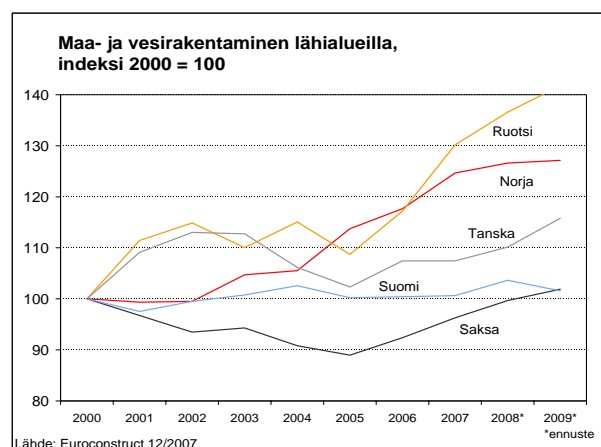
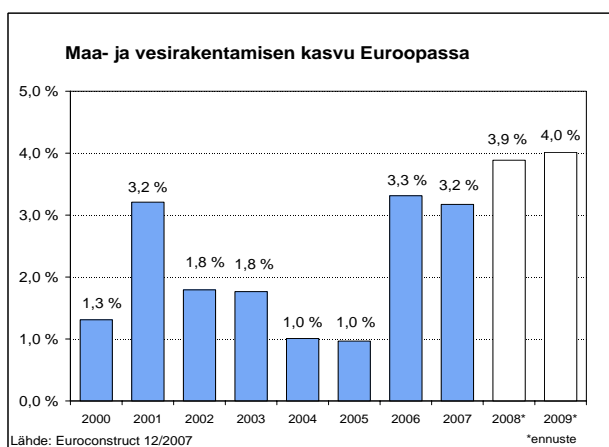
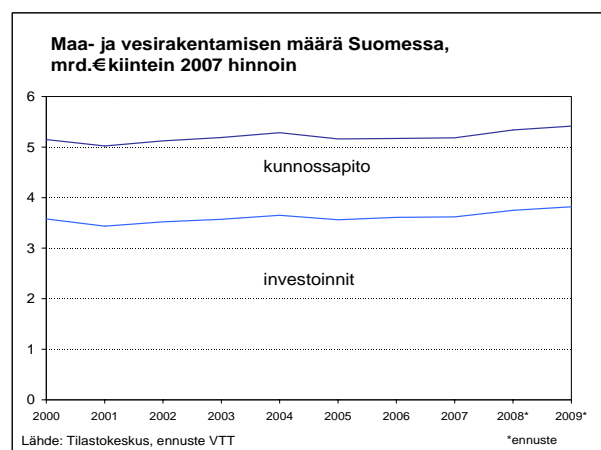
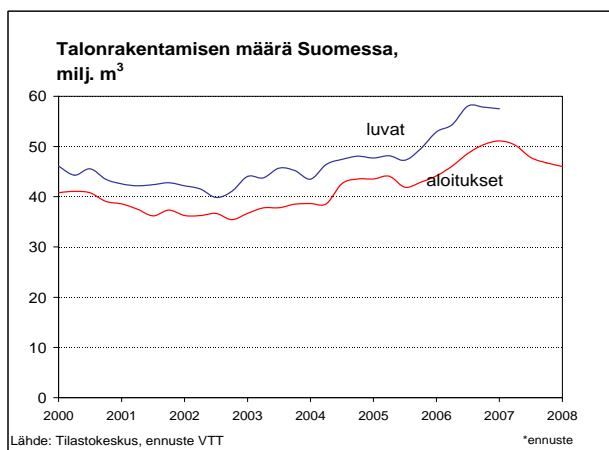
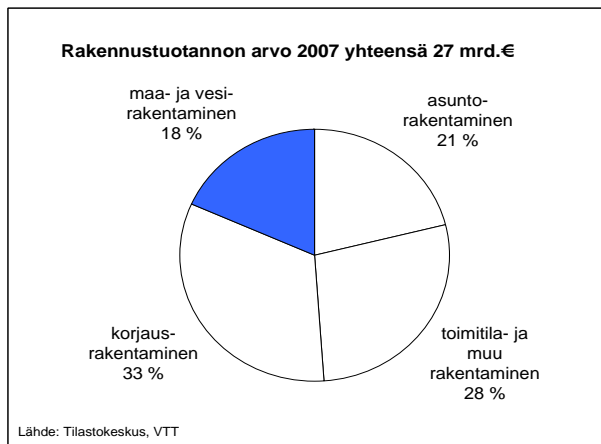
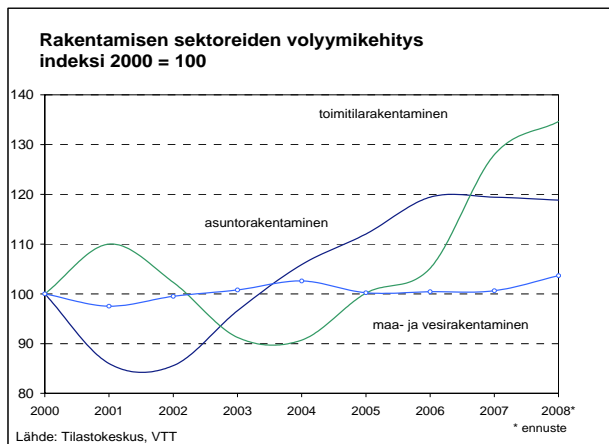
Infrainvestoinnit

Infrarakentamisen määrä kasvaa yli 4 prosenttia vuonna 2008 ja vähenee -2,6 prosenttia vuonna 2009. Sektoreista eniten kasvavat rata- ja katuinvestoinnit. Satamainvestoinnit alkavat 2008 supistua Vuosaaren valmistuksen myötä. Tieinvestoinneista vuonna 2008 valmistuvat E18 Lohja-Muurla, Tampereen läntisen kehän II-vaihe sekä Vt 2 Vihti-Pori.

Tieinvestoinnit säilyvät kohtuullisella tasolla usean uuden suuren hankkeen käynnistymisen myötä. Tieinvestoinneista käynnistyvät vuonna 2008 Kehä-I ja Vaalimaan rekkaparkki. Lähivuosina käynnistyviä hankkeita ovat mm. Vt 8 Vaasassa, E18 Haminassa, E18 Koskenkylä-Kotka, Vt 5 Kuopiossa, Vt6 Joensuussa, Vt19 Seinäjoella sekä Vt12 Tampereen rantaväylä.

Ratahankkeista käynnissä ovat Seinäjoki-Oulu I-vaihe, Keski-Pasila, Ilmalan ratapiha, Lahti-Luumäki sekä Taivalkosken kaivosrata. Ratarakentamisessa ovat käynnistymässä Länsimetro ja Kehärata. Myöhemmin (2011-) käynnistyy Seinäjoki-Oulu II-vaihe.

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

Lähde: Suhdanneksely 2008, kevät

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

MVR tuotannon määrän muutos % verrattuna edelliseen vuoteen	2005 %	2006 %	2007 %	2008 %	2009 %
yhteensä	-2,5	1,1	0,2	4,3	-2,6
investoinnit	-2,5	2,6	0,5	5,3	-3,9
kunnossapito	-2,5	-2,3	-0,7	2,0	0,5

Talonrakentamisen käänne vuonna 2008

Talonrakentamisen infratöiden arvioidaan vähentyvän sekä 2008 että 2009 uusien talonrakennusten aloitusten vähentymisen myötä. Aloitusten taso on edelleen korkea ja talonrakennustyön määrällä mitattuna erittäin vilkas. Vuonna 2008 rakentamisen volyymi kasvaa 2–3 prosenttia. Vuonna 2009 talonrakentamisen kokonaismäärä vähenee.

Asuntorakentaminen antautuu korkean hintatason edessä

Vuonna 2008 aloitetaan n. 30 000 asuntoa. Asuntotuotannon taso on ollut korkea useita vuosia pitkän aikavälin laskettuun tarpeeseen nähden. Korkeiden hintojen, korkotason ja talouden epävarmuuden arvioidaan heikentävän kysyntää. Eniten vähenee omakotitalojen rakentaminen. Kerrostalojen rakentamisen lupia on aloittamatta, joten yrityksillä on valmiudet käynnistää hankkeita kysyntätilanteen niin vaatiessa.

Asuntotuotantotarvetta pitää yllä muuttoliike, joka on keskittänyt mm. pääkaupunkiseudulle runsaasti asunnon tarvisijoita. Sumaa yrittävät alueen kunnat ja valtio avata yhdessä. Kunnat ovat tehneet valtion kanssa aiesopimuksen alueen asuntotuotannon lisäämiseksi ja vuokra-asuntotuotannon varmistamiseksi.

Toimitilarakentaminen taittuu

Väestön muutto kasvukeskuseuduille, työllisyyden lisääntyminen, asiakkaiden tulotason ja ostovoiman kasvu, kaupan edelleen jatkuva keskittyminen sekä kauppakeskittymien viihde- ja elämysominaisuuksien lisääntyminen

ovat pitäneet liike- ja toimistorakentamisen vilkkaana. Vuonna 2008 liike- ja toimistorakentamisen aloitusmäärä tulee taittumaan. Julkisten palvelurakennusten aloitusmäärä tulee sen sijaan lisääntymään.

Maarakennuskustannukset kasvussa

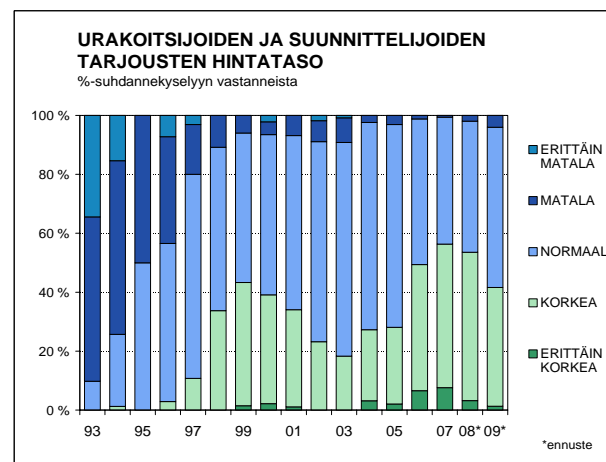
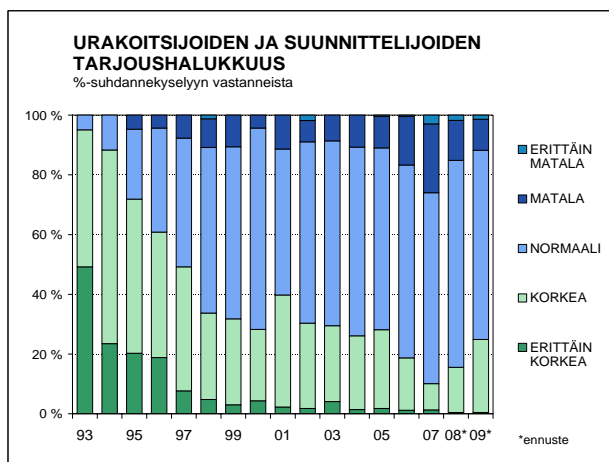
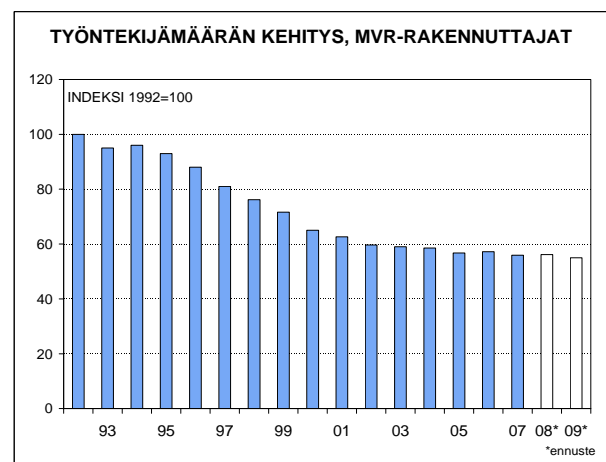
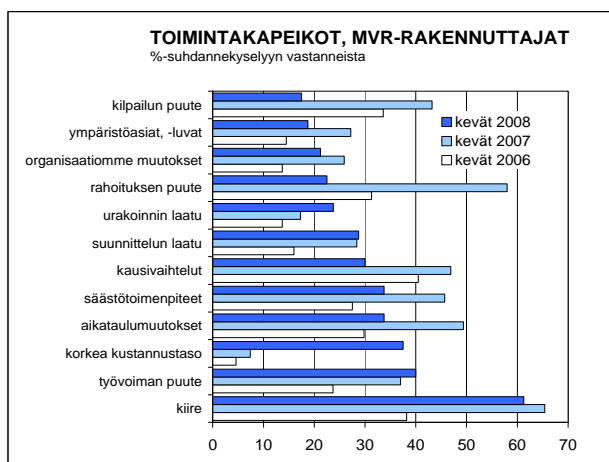
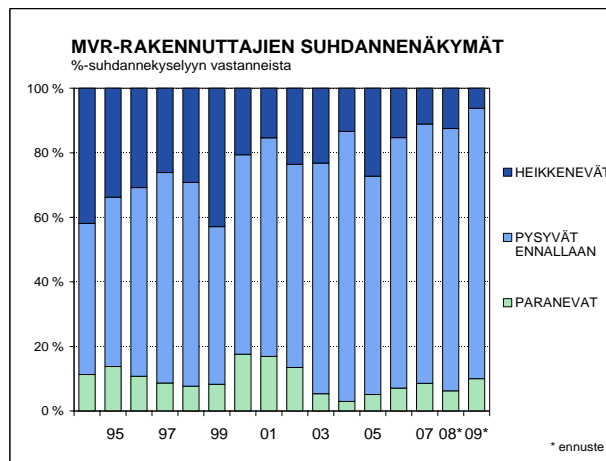
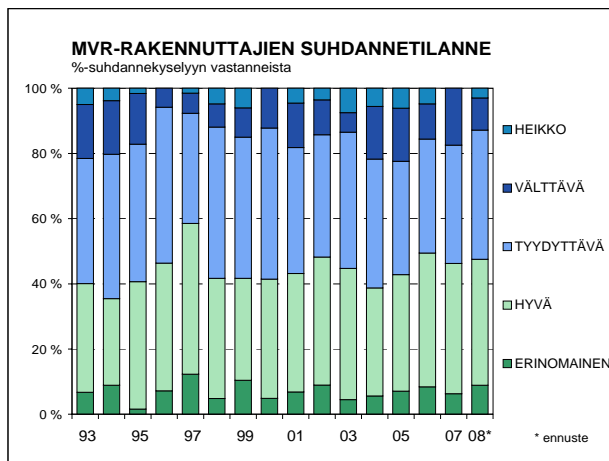
Talonrakennuskustannukset kohosivat indeksin mukaan vuoden 2007 helmikuusta vuoden 2008 helmikuuhun 4,6 prosenttia. Kustannusten nousutahti on kiihtynyt uudelleen viime vuoden lopun hetkellisen tasaisen nousun jälkeen. Rakentamisen työkustannukset nousivat vuodessa 1,9 prosenttia ja rakennustarvikkeiden hinnat 5,7 prosenttia. Muun muassa maa-aineksen hinta on noussut muita rakennustarvikkeita enemmän (9,4 prosenttia).

Maarakennusalan kustannukset nousivat indeksin mukaan talonrakentamisen kustannuksia enemmän, 7,6 prosenttia vuoden 2007 helmikuusta vuoden 2008 helmikuuhun. Kustannusten vuosimuutos vaihteli työlajeittain pohjarakennus- ja maarakennetöiden 6,3 prosentista päällystystöiden 13,3 prosenttiin.

Kokonaisindeksin nousuun vaikuttivat erityisesti materiaalien kallistuminen ja oman kaluston kustannusten kasvu. Materiaalikustannusten nousuun vaikutti etenkin bitumien, maa- ja kiviaineksen sekä sementti- ja betonituotteiden kallistuminen. Oman kaluston kustannuksiin vaikuttivat varsinkin polttoaineiden kallistuminen ja korkokustannusten kasvu.

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

MVR – RAKENNUKTAJAT

Lähde: Suhdannekysely 2008, kevät

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

MVR – RAKENNUTTAJAT

Maa- ja vesirakennusalan rakennuttajien **suhdannetilanne** on hyvä keväällä 2008. Tilanteen näkee hyvänä 48 prosenttia vastaajista (2007: 46 %). Heikkona tai välttävänä tilanteen näkee noin 13 prosenttia vastaajista (2007: 17 %). Tilanne on suhdannekyselyn parhaimpia. Suhdanneodotukset seuraavalle vuodelle (2009) ovat heikentyneet. Viime vuosien tapaan valtaosa ennakoi hyvän suhdannetilanteen jatkuvan vuonna 2009, vain reilu kymmenesosa vastaajista ennakoi tilanteen heikkenevän 2009.

Kyselyyn vastasi useita rakennuttajia, joilla on käynnistymässä Suomen mittakaavassa isoja hankkeita. Heidän vastauksiensa johdosta maa- ja vesirakennustöiden **arvo** nousisi lähes 20 prosenttia vuonna 2008 ja 3 prosenttia vuonna 2009. Kasvua olisi tulossa kuntien, tiehallinnon ja ratahallinnon rakennuttamasta työkannasta. Energia- ja vesihuollon sektoreilla rakennuttamisen määrä vähenee sekä tänä että ensi vuonna. Rakennuttajien uudisrakennustöistä yksityiset urakoitsijat tekivät 2008 noin 69 prosenttia (2007 noin 62 %). Ylläpito- ja kunnossapitotöistä yksityiset tekivät 2008 noin 50 prosenttia (2007 43 prosenttia). Yksityisten osuus on edelleen kasvamassa.

Urakoitsijoiden ja suunnittelijoiden **tarjoushalukkuus** on kääntynyt kasvuun. Vuosina 2001- 2005 tarjoushalukkuutta korkeaksi arvioijien määrä oli noin 30 prosenttia. Vuonna 2007 määrä oli enää 10 prosenttia. Vuonna 2008 palattiin 2005 tasolle tarjoushalukkuudessa. Hoitotöiden tarjoushalukkuus on edelleen hieman matalampi kuin rakentamistöissä. Rakentamistöiden tarjoushalukkuuden saldoluku 2008 on +5 ja hoitotöissä -10. Suunnittelijoiden tarjoushalukkuus vuonna 2008 keväällä on kasvanut ja saldoluku on +4.

Tarjousten hintataso suunnittelussa on rakennuttajien mielestä ollut korkea vuonna 2007. Vuonna 2008 suunnittelutarjouksia piti korkeana tai erittäin korkeana 51 prosenttia

(2007 53 %). Kevään 2008 kyselyn mukaan urakoinnissa tarjousten hintatason saldoluku oli noin +59 (2007 +59) ja vuodelle 2009 ennakoidaan +52. Sekä urakoinnin että suunnittelun hintatasoa mittaava saldoluku on edelleen korkein 15 vuoteen. Rakennuttajien vastausten perusteella suunnittelun ja urakoinnin hintatason nousu on kuitenkin pysähtynyt.

Urakoitsijoiden työn laatua piti keväällä 2008 neljännes rakennuttajista ongelmallisena. Ongelma on korostunut verrattuna edellisvuoteen. Suunnittelijoiden työn laatua piti ongelmana jo vuonna 2007 30 prosenttia rakennuttajista.

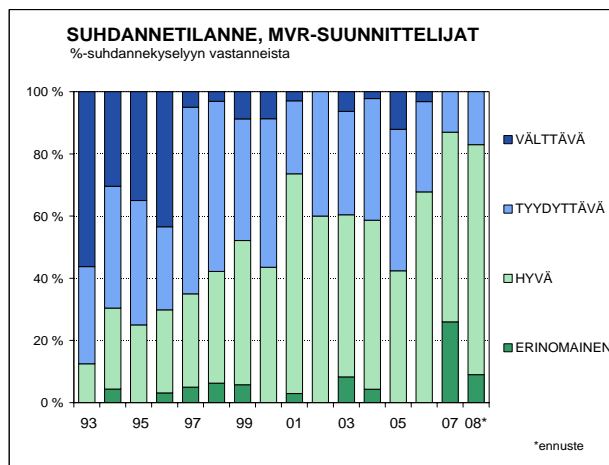
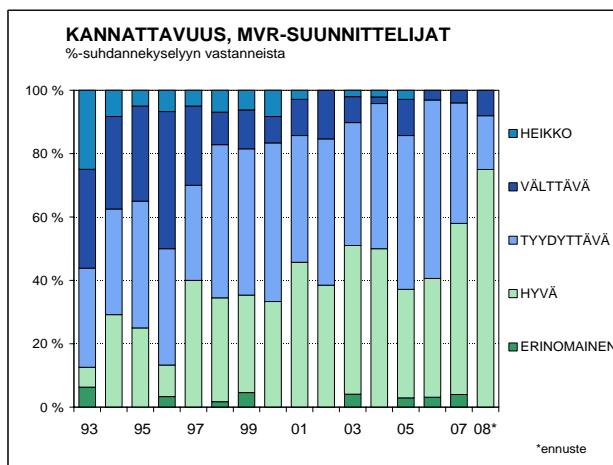
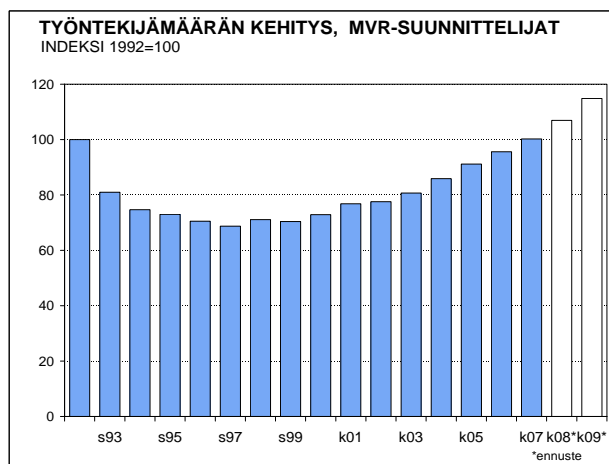
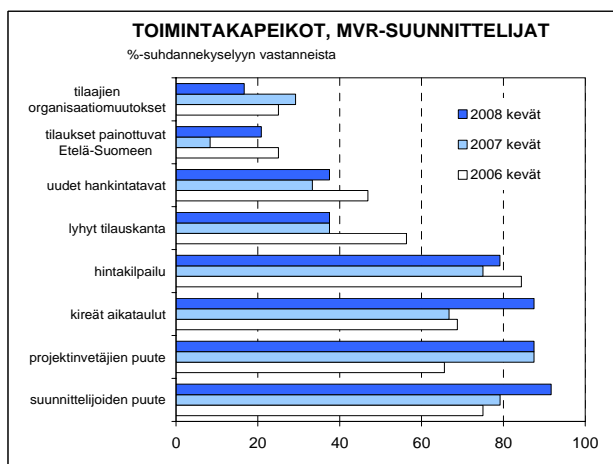
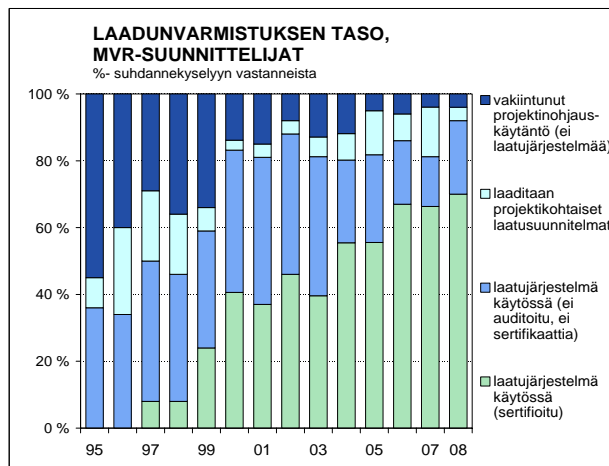
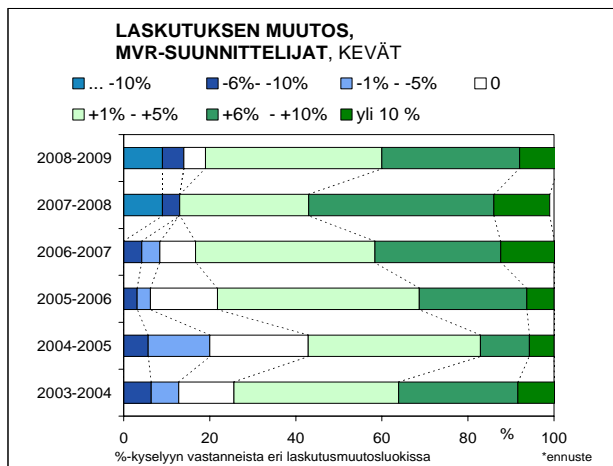
Vastanneiden rakennuttajien palveluksessa oleva **työntekijämäärä** oli 2007 lähes 3 000. Työntekijämäärä kasvaa vuonna 2008 0,3 prosentilla. Vuodelle 2009 ennakoidaan jälleen 2 prosentin henkilöstömäärän supistamista takavuosien malliin.

Rakennuttajien ongelmina keväällä 2008 korostuivat kiire, työvoiman puute ja korkea kustannustaso. Seuraaviksi suurimpia ongelmia ovat aikataulumuutokset ja säästötoimenpiteet (30–35%). Suunnittelun ja urakoinnin laatu, rahoituksen puute ja organisaatiomuutokset olivat ongelmina noin 20...30 prosentilla vastaajista. Vuoteen 2010 ongelmina nähtiin kuntaliitokset, ammattitaitoisen työvoiman puute, henkilöstön ikääntyminen, kustannusnousu, alan huono arvostus, hankintalaki, byrokratian kasvu mm. ympäristöluvat ja saneerauksen tason ylläpitäminen.

Rakennuttaja kyselyyn vastasi 82 maa- ja vesirakennusalan rakennuttajaa. Vastaajien rakennuttamien rakennustöiden arvo on vuonna 2008 noin 950 miljoonaa euroa.

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

MVR – SUUNNITTELIJAT

Lähde: Suhdannekysely 2008, kevät

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

MVR – SUUNNITTELIJAT

Suunnittelijoiden suhdannetilanne on kyselyn historian (1993 lähtien) parhaimpia. Nykyisen **suhdannetilanteen** kokee vähintään hyvänä 83 prosenttia vastaajista (viime keväänä 92 %). Kukaan ei kokenut tilannetta heikkona keväällä 2008 ja kolmannen kerran kyselyn historiassa vuoden 2002 jälkeen kukaan ei kokenut tilannetta välttäväksi tai heikoksi.

Odotukset seuraavalle vuodelle (2009) ovat heikentyneet. Keväällä 2008 vain 4 prosenttia odottaa suhdannetilanteen paranevan 2009.

Laskutuksen kasvua odottaa 86 prosenttia (2007 yli 80 %) vastaajista ja vain 14 prosenttia (2007: 8 %) ennakoi laskutuksen jäävän miinukselle. Laskutuksen muutosodotukset seuraavalle vuodelle ovat parantuneet hieman viime vuodesta. Noin 15 prosenttia (2007: 9 %) ennakoi laskutuksen pienenevän seuraavana vuotena. 82 prosenttia (2007: 83 %) vastaajista odottaa kuitenkin laskutuksen kasvavan seuraavana vuonna.

Toiminnan **kannattavuus** on edelleen parantunut viime vuodesta. 75 prosenttia vastaajista pitää kannattavuutta hyvänä tai erinomaisena vuonna 2008. Vuonna 2009 arvioidaan kannattavuuden säilyvän lähes vuoden 2008 tasolla. Saldoluku putoaa kuitenkin hieman. Hyvä suhdannetilanne jatkunee aina vuoden 2009 puolelle. Vuodelle 2009 noin 59 prosenttia vastaajista odottaa kannattavuuden olevan vähintään hyvän (2007: 54 %).

Kevään 2008 kyselyn mukaan **laadunvarmistuksen** taso on parantunut viime vuodesta. Suunnittelijoiden keskuudessa lähes 90 prosentilla vastaajista on laatujärjestelmä käytössä. Laatujärjestelmä on sertifioitu 70 prosentilla vastaajista.

Suunnittelun **hintatason** odotetaan kasvavan vuonna 2008 (70 % vastaajista, 2006: 80 %, 2006:90 %). Hintatason nousussa on taittumismerkkeitä, koska nousua odottavien

määrä on säännönmukaisesti vähentynyt. Hintatason laskua vuodelle 2008 odottaa jo 11 prosenttia ja vuodelle 2009 hieman useampi, 13 prosenttia vastaajista.

Kansainvälisten suunnittelutoimeksiantojen osuus suunnittelijoiden liikevaihdosta on vuonna 2008 noin 13 prosenttia (2007: 20 %). Vuonna 2008 kansainvälisten tehtävien osuudeksi arvioidaan reilu 15 prosentiksi liikevaihdosta. Lähes puolet suunnittelutoimistoista ilmoittaa panostavansa järjestelmällisesti kansainvälisten toimeksiantojen saamiseksi (2007:40 %).

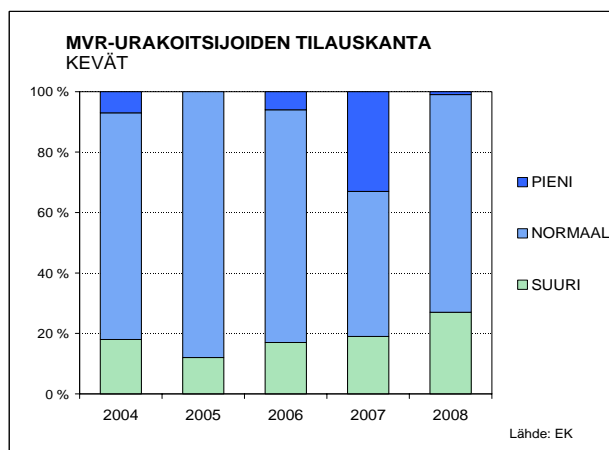
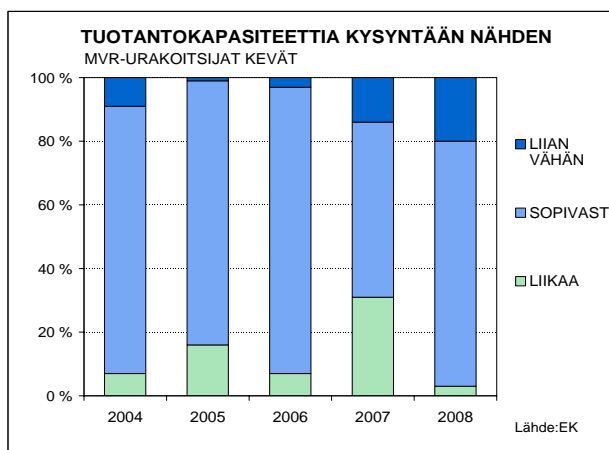
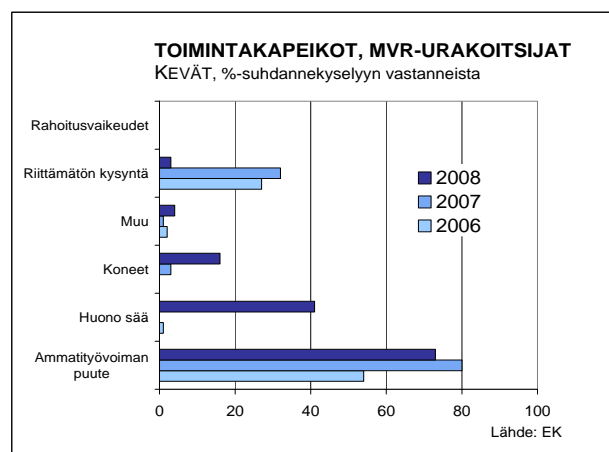
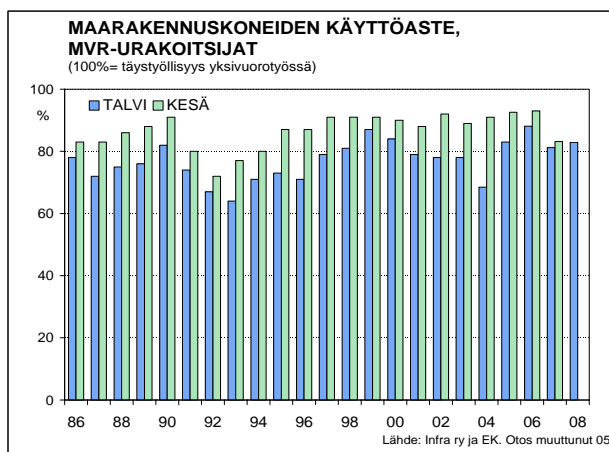
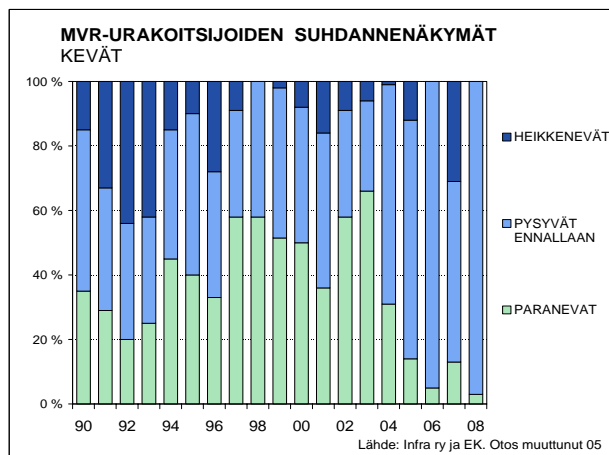
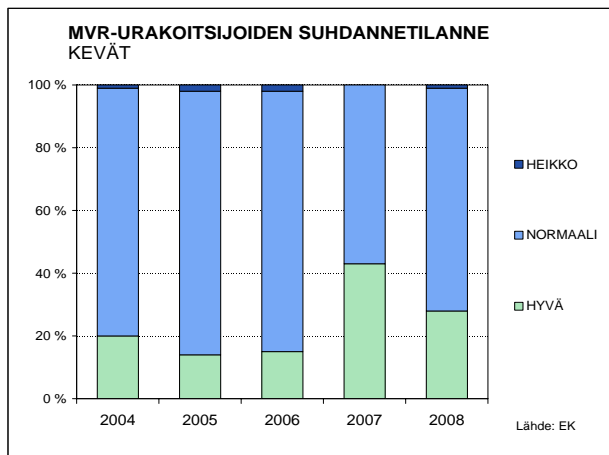
Suunnittelijoiden **työntekijämäärän** arvioidaan lisääntyvän vuonna 2008 noin 6,5 prosenttia (2007: 5 %). Keväällä 2008 vastanneista suunnittelutoimistoista vain yksi lomautti henkilöstöä. Vuonna 2009 ennakoidaan työntekijämäärän kasvavan edelleen 7,5 prosenttia.

Infra-alan suunnittelijoiden yleisimmät **ongelmat** keväällä 2008 (lähes 90 % vastaajista) olivat projektivetäjäiden puute, suunnittelijoiden puute ja kireät aikataulut. Merkittävä ongelma on myös hintakilpailu. Lyhyt tilauskanta ja uudet hankintatavat ovat ongelmana noin 40 prosentille vastaajista. Yleisimpänä ongelmana vuoteen 2012 nousee ammattitaitoisen työvoiman pula, jonka voi ennakoida edelleen pahenevan kasvavan työvoimatarpeen myötä. Muita esille tuotuja haasteita olivat julkisen talouden tilanteen aiheuttama investointitaantuma, rakennuttajien osaamisvajeet mm. kilpailuttamisessa ja kireät aikataulut.

Kyselyyn vastasi 25 maa- ja vesirakennusalan suunnittelutoimistoa, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on 120 miljoonaa euroa vuonna 2008.

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

URAKOITSIJAT

Lähde: EK suhdannekysely 2008 maaliskuu

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

URAKOITSIJAT

Urakoitsijoiden **suhdanneilanne** keväällä 2008 on hyvä. Vastaajista 71 prosenttia ilmoittaa omaavansa töitä sopivasti ja 28 prosenttia ilmoittaa töitä olevan liikaa. Yksi prosentti vastaajista arvioi tilanteensa heikoksi. Suhdanneilanne on hieman heikentynyt viime vuodesta. Vastauksia tulkittaessa on muistettava, että mukaan on otettu suurten yritysten lisäksi myös keskisuuria ja pieniä yrityksiä. Tämä vaikeuttaa hieman tulosten vertailua aiempiin kyselyihin.

Tuotannon määrä on kasvanut viime vuodesta. Kyselyyn vastanneiden saldoluku oli 21. Kesäkauden 2008 näkee pysyvän normaalina noin 97 prosenttia, 3 prosenttia paranevan ja eikä kukaan näe heikkenemisen merkkejä. Tilanne on oleellisesti erilainen kuin vuosi sitten, jolloin peräti 33 prosenttia arvioi tilanteen heikkenevän. Yrityksistä valtaosa (84 %) ilmoittaa kannattavuutensa kohentuneen.

Kapasiteetin käyttöaste kevättalvella 2007 81 prosenttia. Lukema on talvikauden käyttöasteeksi normaali. Yritysten tuotantokapasiteetti on kyselyn mukaan edelleen riittänyt, mutta vajaakäytössä olevan kapasiteetin osuus on vähentynyt. Tänä vuonna vajaata kapasiteettia oli 20 prosentilla vastaajista, viime vuonna 31 prosentilla.

Tilaukanta verrattuna vastaavan ajan normaaliin on 72 prosentilla ennallaan. 27 prosentilla tilaukanta on normaalia parempi ja vain prosentilla ajankohdan normaalia huonompi. Vientitilaukanta on normaali 69 vastaajista ja huonompi 31 prosentilla vastaajista. Yhdelläkään yrityksellä vientiurakat eivät olleet normaalia poikkeavasti mittavampia.

Yrityksistä 83 prosenttia aikoo kasvattaa **työntekijämääräänsä** ja 17 prosenttia tehdä työt nykyisellä henkilökunnallaan.

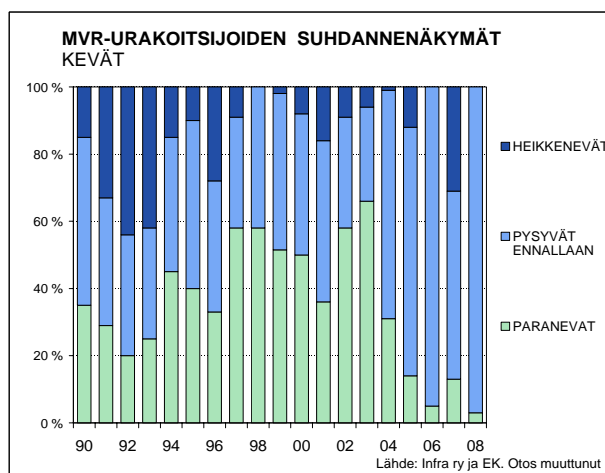
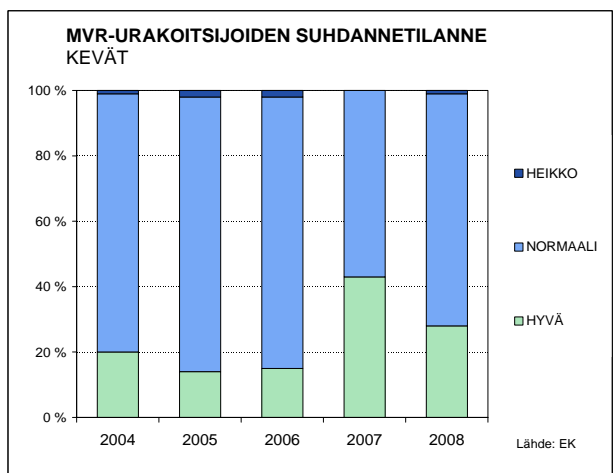
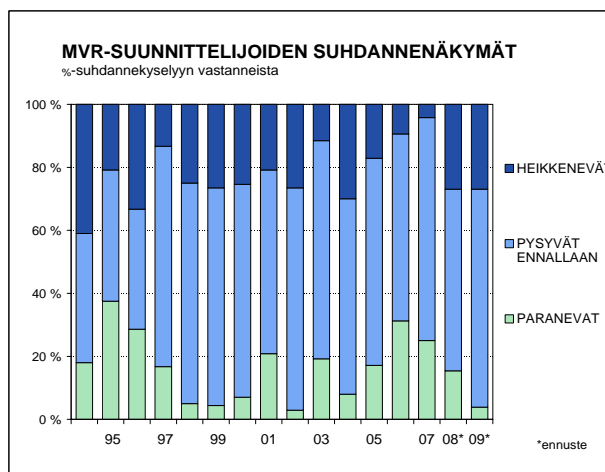
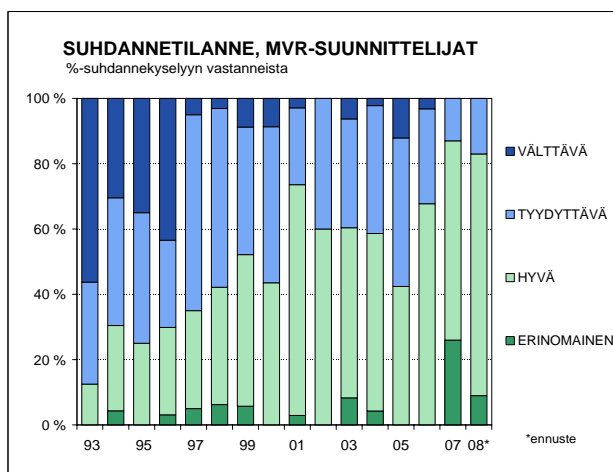
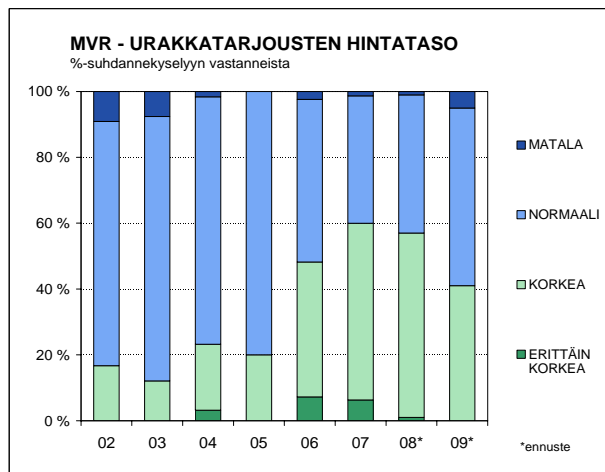
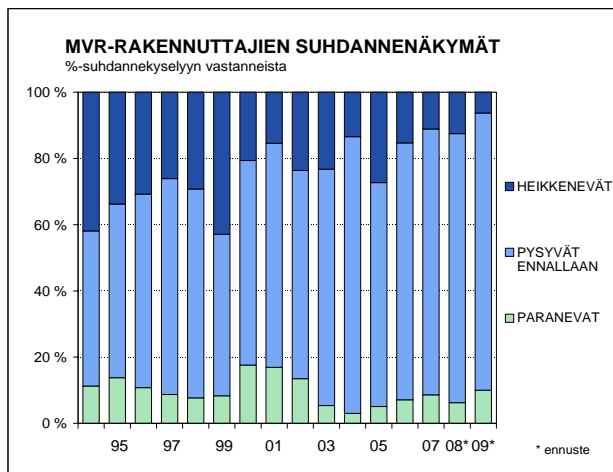
Tuotantokapeikoista ammattityövoiman puute on edelleen keskeinen, vaikka viime vuoden lukema on pudonnut 80 prosentista yrityksiä 73 prosenttiin. Kuluvana vuonna sää on osoittautunut tuotantoa haittaavaksi tekijäksi.

Urakkahintojen odottaa säilyvän ennallaan 40 yrityksistä ja kasvavan 57 prosenttia vastaajista. Urakkahinnat olisivat siis nousemassa enemmän kuin aiemmin on odotettu.

EK:n kyselyyn maaliskuussa 2008 vastasi 28 maarakennusalan yritystä. Vastanneiden palveluksessa oli yhteensä noin 3991 työntekijää. Yritysten vuosilaskutus oli yhteensä noin 800 milj. euroa.

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

YHTEENVETO

Lähde: Suhdannekysely 2008, kevät

MAA- JA VESIRAKENNUSALAN NÄKYMÄT 1/2008

YHTEENVETO

Infra-alan resurssit ovat edelleen täyskäytössä. Ammattitaitoisen työvoiman puute on ongelma erityisesti suunnittelijoilla ja urakoitsijoilla. Rakennuttajien mielestä urakkatarjousten hintataso on edelleen korkea, mutta taitumassa vuonna 2009. Tarjousten saanti on hieman helpottunut.

Infrarakentamisen määrä säilyy edelleen korkealla tasolla tie- ja ratainvestointien ansiosta vaikka talonrakentamisen pohjatyöt sekä energia-, vesihuollon ja vesiliikenteen investoinnit supistuvat. Tie-, katu- ja ympäristöinvestoinnit kasvavat reilusti vuonna 2008 ja vielä jonkin verran vuonna 2009.

Sekä maa- että talonrakennuskustannusten nousuvauhti on indeksien mukaan kiihtynyt 2008. Tämä merkitsee sitä, että kustannusnousu syö määrärahan nousun kasvun. Arvion mukaan infrarakentaminen kasvaa yli 4 prosenttia vuonna 2008.

Kansainvälisen talouden odotuksia vuosille 2008 ja 2009 leimaa epävarmuus. Talouden kasvu jatkuu, mutta selvästi heikompana kuin edellisvuosina. Suomen vuosien 2008 ja 2009 bkt-kasvuennusteet ovat 2,5...3 prosenttia, mikä on edelleen kansainvälisesti korkea lukema.

Rakennuttajien suhdannetilanne on edelleen hyvä. Suhdanneodotukset seuraavalle vuodelle ovat positiiviset toimintaympäristön epävarmuudesta huolimatta. Viime kevään suhdanneodotusten saldoluku -10 on muuttunut tänä keväänä + 3:ksi. Rakennuttajien (kunta + valtio + yritykset) uudisrakennustöistä vuonna 2008 yksityiset tekevät 69 prosenttia ja kunnossapitotöistä noin 50 prosenttia. Työntekijämäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2008 aavistuksen verran. Alan ongelmina korostuvat kiire ja työvoiman puute.

Suunnittelijoiden suhdannetilanne on keväällä 2008 edelleen erittäin hyvä, vaikka tilanne on heikentynyt jonkin verran vuodesta 2007. Keväällä 2008 83 prosenttia vastaajista

pitää tilannetta vähintään hyvänä (viime keväänä 92 %). Suunnittelijoiden suhdanneodotukset vuodelle 2009 ovat heikentyneet. Saldoluku on - 6. Suunnittelijoiden työntekijämäärä kasvaa tänä vuonna 6,5 prosenttia ja ensi vuonna työvoima kasvaa noin 7,5 prosenttia. Suurimpina ongelmina nähdään jatkuvasti suunnittelijoiden ja projektivetäjien puute, kireät aikataulut ja hintakilpailu. Tulevaisuuden suurin ongelma lähes yksimielisesti ammattitaitoisen työvoiman puute.

Urakoitsijoiden suhdannetilanne on keväällä 2008 edelleen hyvä. Odotukset tulevasta suhdannekehityksestä ovat jakautuneet: suhdannetilanteen heikkenemistä odottavia ei ole, mutta suhdanteiden paranemista odottavien osuus on vähentynyt. Tilauskanta on lähes kaikilla kyselyyn vastanneilla yrityksillä vähintään normaali. Tilausten turvaama työkanta on 8 kuukautta.

Valtaosa urakoitsijoista näkee urakkahintojen nousevan jatkossa panoskustannusten takia. Maarakennuskustannusten nousuvauhti on ollut noin 7 prosenttia vuodessa. Tuotantokapeikoista ammattityövoiman puute on edelleen pahin. Kuluvana talvena myös sää on osoittautunut tuotantoa haittaavaksi tekijäksi.

MANK ry:n jäsenyhteisöt 2007

Destia
Geologian tutkimuskeskus
Ilmailulaitos Finavia
Infra ry
Koneyrittäjien liitto ry
Kuljetuskeskusten Liitto ry
Merenkululaitos
Rakennusinsinöörit ja arkkitehdit RIA ry
Rakennusliitto ry
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL
Rakennusteollisuus RT ry
Ratahallintokeskus
Suomen geoteknillinen yhdistys ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry
Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
Suomen ympäristökeskus
Suunnittelu- ja Konsulttitoimistojen Liitto SKOL ry
Tampereen teknillinen yliopisto
Teknillinen korkeakoulu
Tiehallinto
Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT
Oy VR-Rata Ab

Edustaja

Jukka Laaksovirta
Hannu Idman
Henri Hansson
Timo Kohtamäki
Kari Happonen
Pauli Hautala
Keijo Kostiainen
Juhani Hyytiäinen
Matti Korhonen
Hannu Tarssanen
Reijo S. Lehtinen
Kari Ruohonen
Tarmo Tarkkio
Leena Karessuo
Jari Pietilä
Helena Soimakallio
Martti Tieaho
Ari Strandman
Timo Mylly
Pauli Kolisoja
Juha-Matti Junnonen
Pekka Jokela
Pekka Pajakkala
Harry Harjula

Varaedustaja

Ilpo Virtanen
Jari Öhberg
Pekka Nielikäinen
Juhani Kuusisto
Ari Pihlajavaara
Hannu Liimatainen
Risto Lång
Hannu Kylänpää
Reino Salonen
Reijo Varakas
Martti Kärkkäinen
Harri Yli-Villamo
Simo Hoikkala
Jussi Kauppi
Tuomo Heinonen
Pentti Hautala
Jani Saarinen
Markku Maunula
Kimmo Fischer
Tim Länsivaara
Jarkko Valtonen
Mauri Pukkila
Jouko Törnqvist
Jouni Kekäle

**MANK
YHTEYSTIEDOT**

Puheenjohtaja
Johtaja Aulis Nironen
Tiehallinto
PL 33
00521 Helsinki
puh 020 422 2042

Hallituksen puheenjohtaja
Yksikön päällikkö Harri Yli-Villamo
Ratahallintokeskus
PL 185
00101 Helsinki
puh 020 751 5040

**LVM
YHTEYSTIEDOT**

Mikko Ojajärvi
Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00233 Valtioneuvosto
puh (09) 1602 8574

Maarakennusalan neuvottelukunta

Maarakennusalan neuvottelukunta MANK ry on maarakennusalan yhteisöjen ja yritysten valtakunnallinen yhteistyöelin. Se työskentelee alan toimintaedellytysten ja kehityksen edistämiseksi.

MANK ry:n toiminnan keskeisiä kohtia ovat:

- alan keskustelufoorumina ja taustaorganisaationa toimiminen
- alan volyymiin ja suhdanteisiin vaikuttaminen
- alan tutkimus- ja kehitystoiminnan edistäminen ja jatkuvan kehityksen takaaminen
- kestävän kehityksen periaatteita tukevan maarakennuskäytännön vakiinnuttaminen
- alan koulutustoimintaan vaikuttaminen

MANK ry:n toimintamuotoja ovat:

- Järjestää vuosittain erityisen Maarakennuspäivän käsittelemään keskeisiä ajankohtaisia kysymyksiä ja ottamaan niihin kantaa. Tilaisuus on tarkoitettu alan vaikuttajille.
- Ottaa julkisesti kantaa alan toimintaedellytyksiin vaikuttaviin asioihin.
- Antaa lausuntoja alan viranomaispäätöksistä yms. kysymyksistä.
- Käynnistää tutkimus- ja kehityshankkeita.
- Järjestää teematilaisuuksia ja organisoii yhteistyöryhmiä käsittelemään ajankohtaisia asioita.
- Informoi säännöllisesti laajaa vaikuttajahenkilöiden joukkoa alan kysymyksistä ja omasta toiminnastaan.
- Jakaa vuosittain tunnustuspalkinnon merkittävästä kehitystoiminnasta alan arvostuksen kohottamiseksi.

MANK on perustettu 1985 ja sen jäsenenä on 24 laajasti alan julkisia ja yksityisiä rakennuttajia, urakoitsijoita, suunnittelijoita, kauppaa, tutkimusta ja koulutusta sekä teknistä henkilöstöä edustavaa yhteisöä.

